

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 490/2013-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti S. s. r. o., S., zastúpenej advokátom JUDr. J. T., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 3 S 9/2012-105 z 15. februára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti S. s. r. o., **o d m i e t a** ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. mája 2013 doručená sťažnosť spoločnosti S. s. r. o., S. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 S 9/2012-105 z 15. februára 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobou podanou krajskému súdu 23. januára 2012 sa sťažovateľka podľa § 250v Občianskeho súdneho poriadku domáhala ochrany pred ňou tvrdným nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, a to konkrétne pred nezákonným zásahom Daňového úradu v Prešove (ďalej len „daňový úrad“; správne podľa odôvodnenia napádaného rozsudku krajského súdu mala žaloba smerovať proti Daňovému riaditeľstvu Slovenskej republiky, pracovisko Prešov, pozn.). Podľa sťažovateľky sa daňový úrad mal dopustiť nezákonného postupu v konaní o daňovej kontrole začatej na základe upovedomenia Daňového úradu v Starej Ľubovni (ďalej len „správca dane“) č. 735/320/34483/2011/Val. zo 14. novembra 2011 o vykonaní daňovej kontroly u sťažovateľky na zistenie oprávnenosti jej nároku na vrátenie nadmerného odpočtu za zdaňovacie obdobie september 2011, nárok na vrátenie ktorého si sťažovateľka uplatnila v daňovom priznaní k dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie september 2011, ktoré podala 10. októbra 2011 miestne príslušnému správcovi dane. V predmetnom konaní mal totiž daňový úrad 8. novembra 2011 povoliť zmenu výkonu predmetnej daňovej kontroly u sťažovateľky, a to tak, že túto nemali vykonať zamestnanci správcu dane, ale ju mali vykonať zamestnanci Daňového úradu v Poprade. Tento postup považuje sťažovateľka za nezákonný.

Uvedenú žalobu sťažovateľky krajský súd rozsudkom (sťažovateľka v sťažnosti chybné uvádza, že má ísť o uznesenie, pozn.) č. k. 3 S 9/2012-105 z 15. februára 2013 ako vecne nedôvodnú síce zamietol, avšak súčasne konštatoval, že na podanie predmetnej žaloby neboli splnené zákonné podmienky, resp. predpoklady, pretože podľa krajského súdu sťažovateľka pred jej podaním nevyčerpala všetky jej dostupné opravné prostriedky namietaného nezákonného postupu daňového úradu.

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľka namieta neústavnosť a arbitrárnosť napádaného rozsudku krajského súdu, a to z dôvodu, že krajský súd síce na jednej strane vyhodnotil jej žalobu ako neprípustnú, avšak túto následne z tohto dôvodu neodmietol, ale napriek tomu ju aj vecne preskúmal, v dôsledku čoho ju napokon zamietol, a tiež z dôvodu, že krajský súd ju pri konštatovaní o neprípustnosti žaloby odkázal na

využitie prostriedkov nápravy, ktoré podľa sťažovateľky nemožno považovať za účinné prostriedky nápravy ňou tvrdeného nezákonného postupu daňového úradu.

Podľa sťažovateľky ju krajský súd v súvislosti s konštatovaním neprípustnosti jej žaloby odkázal na využitie postupu podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sťažnostiach“), ako aj podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), pričom krajský súd mal tak učiniť v situácii, keď mu bolo zrejmé, že sťažovateľka proti postupu správcu dane, ktorý 23. novembra 2011 začal u nej vykonávať daňovú kontrolu nie svojimi zamestnancami, ale poverenými zamestnancami Daňového úradu v Poprade, podala v ten istý deň námietky podľa § 15 ods. 8 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o správe daní“), o ktorých nebolo podľa sťažovateľky rozhodnuté. Vzhľadom na uvedené tak podľa sťažovateľky v prípade, keď ňou riadne využitý prostriedok nápravy proti postupu zamestnancov správcu dane podľa § 15 ods. 8 zákona o správe daní nevedol k náprave, je bez právneho významu a dôvodu od nej požadovať, aby využila aj iné, podľa nej v danom prípade neefektívne prostriedky nápravy, a to navyše v situácii, keď mal krajský súd v iných identických prípadoch sťažovateľky od ich uplatnenia upustiť, resp. ich využitie krajský súd od sťažovateľky nevyžadoval.

V uvedenej súvislosti sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«V predmetnej veci priamo zákon o správe daní poskytuje sťažovateľovi účinný a efektívny prostriedok, a to námietky podľa § 15 ods. 8 zákona o správe daní. Daňový úrad Stará Ľubovňa sa na základe tohto prostriedku oboznámil so skutočnosťami, ktoré sťažovateľ považoval za nezákonný stav a Daňový úrad Stará Ľubovňa mal aj možnosť tento nezákonný stav sám bez odkladu odstrániť. Skutočnosť, že podanej námietke nebolo vyhovené alebo v lehote na rozhodnutie nebolo o nej vôbec rozhodnuté (ako v tomto prípade), nemožno vykladať tak, že sťažovateľ je povinný využiť okrem tohto prostriedku aj iné prostriedky nápravy. Výsledkom ich využitia podľa názoru sťažovateľa by bol stav presne rovnaký ako pri podanej námietke - Daňový úrad Stará Ľubovňa sa opakovane dozvie o nezákonnom stave a má opäť možnosť sám odstrániť namietaný stav a dosiahnuť

nápravu. Namiesto Daňového úradu Stará Ľubovňa nezákonný stav nemôže priamo odstrániť ani orgán vybavujúci sťažnosť ani prokurátor a nie sú preto účinnejšie a efektívnejšie prostriedky nápravy ako námietky podľa § 15 ods. 8 zákona o správe daní. ...

V tejto súvislosti poukazuje sťažovateľ na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 1 S/14/2012-70 zo dňa 18. 04 2012, 2 S/25/2012-112 zo dňa 23. 08 2012, 1 S/30/2012-84 zo dňa 04. 07 2012, 1 S/57/2012-109 zo dňa 12. 12 2012. Krajský súd v Prešove v uvedených správnych žalobách proti nečinnosti a nezákonnému zásahu Daňového úradu Stará Ľubovňa (obdobné veci z pohľadu využitia prostriedkov nápravy; tí istí účastníci; iné zdaňovacie obdobia) považoval námietky podané sťažovateľom podľa § 15 ods. 8 zákona o správe daní za využitie prostriedku nápravy podľa § 250t ods. 1 O. s. p. resp. § 250v ods. 3 O. s. p. a nepožadoval využiť aj podanie sťažnosti alebo podanie na prokuratúru podľa zákona o prokuratúre. ...

K splneniu podmienok na podanie žaloby - vyčerpanie prostriedkov nápravy - sťažovateľ poukazuje aj na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 513/2011-33 zo dňa 20. 3. 2012, podľa ktorého podmienkou na podanie správnej žaloby nie je využitie prostriedku ochrany vyplývajúceho zo zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre a to upozornenie prokurátora a to z dôvodu, že nie je efektívnym spôsobom nápravy. Ak v napadnutom rozhodnutí cituje krajský súd odlišné stanovisko jedného sudcu ústavného súdu a neberie v úvahu väčšinový názor príslušného senátu ústavného súdu vyjadrený v náleze sp. zn. II. ÚS 513/2011-33 zo dňa 20. 3. 2012, možno takýto postup považovať za arbitrárny.

Taktiež efektívnym prostriedkom nie je ani sťažnosť podľa zákona o sťažnostiach, pretože výsledkom vybavenie sťažnosti nie je efektívna náprava nezákonného zásahu a nesmeruje k bezprostrednému odstráneniu nezákonného zásahu a preto v prípade nezákonnej daňovej kontroly sťažnosť podľa zákona o sťažnostiach nie je efektívnym prostriedkom na ochranu pred nezákonným zásahom.

V tejto súvislosti poukazuje žalobca na názor Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovený v nálezoch sp. zn. IV. ÚS 98/2011 zo dňa 24. 3. 2011, I. ÚS 60/2011 z 23. 2. 2011 podľa ktorých „Ústavný súd vyslovuje nesúhlas s odôvodnením krajského súdu vo vzťahu k podmienke vyčerpania opravného prostriedku v zmysle § 250t ods. 1 OSP. Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť podľa zákona o sťažnostiach nie je efektívnym prostriedkom

nápravy nečinnosti orgánu verejnej správy, a to s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej nestačí, aby sťažovateľ mal k dispozícii prostriedky nápravy, ale tieto musia byť efektívne.“ ...

Odstránenie tohto zásahu (ak je nezákonný) musí byť efektívne a včasné. Aj samotné ustanovenie § 250v ods. 3 O. s. p., podľa ktorého návrh musí byť podaný do 30 dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela, predpokladá podanie v krátkej lehote od kedy sa osoba o nezákonnom zásahu dozvedela. Je preto nevyhnutné, aby bol nezákonný zásah správneho orgánu odstránený čím skôr a musí ísť o prostriedok, ktorý je schopný nezákonný stav priamo bez ďalšieho stupňa odstrániť. Sťažnosť podaná podľa zákona o sťažnostiach sa musí vybaviť do 60 pracovných dní (90 kalendárnych dní) a výsledkom jej vybavenie nie je odstránenie nezákonného stavu ale len oznámenie vedúcemu orgánu verejnej správy, že v určenej lehote má prijať opatrenia na odstránenie nezákonného zásahu. Nedôjde preto využitím tohto prostriedku k efektívnemu (viac ako 120 dní) odstráneniu zásahu (zásah sa neodstráni, len sa uloží opatrenie). V prípade podania na prokuratúru je výsledkom to, že prokurátor vydá upozornenie prokurátora v ktorom uloží povinnosť orgánu verejnej správy odstrániť bez zbytočného odkladu nezákonný stav alebo postúpiť vec na vybavenie nadriadenému orgánu. Výsledkom upozornenia teda nie je odstránenie nezákonného stavu a nemožno preto hovoriť o efektívnom prostriedku nápravy, ktorý nemá možnosť podať sám sťažovateľ, ale je odkázaný na prokurátora. Naproti tomu námietky podané podľa § 15 ods. 8 zákona o správe daní sú efektívnym prostriedkom, pretože o nich sa rozhoduje bezodkladne najneskôr do 30 dní od podania námietok.»

Sťažovateľka druhú námietku proti napádanému rozsudku krajského súdu, podľa ktorej sú závery krajského súdu odôvodňujúce vecné zamietnutie žaloby arbitrárne, argumentačne odôvodnila poukazom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj ústavného súdu, v zmysle ktorej vykonaním daňovej kontroly môžu byť poverení aj zamestnanci miestne nepríslušného správcu dane, avšak iba v prípade, resp. z dôvodu vylúčenia zamestnancov miestne príslušného správcu dane na základe proti nim uplatnenej námietky zaujatosti.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľka v sťažnosti tiež uviedla:

„Vychádzajúc z ustanovení zákona o správe daní a z uvedených nálezov a v súlade so zásadou procesnej ekonómie, najdôležitejšej zásady správneho práva, možno prijať ten právny názor, že pri poverovaní zamestnancov správcu dane výkonom daňovej kontroly je v prvom rade potrebné poveriť zamestnancov miestne príslušného správcu dane a až v prípade, že sú vznesené námietky zaujatosti zamestnancov miestne príslušného správcu dane, možno poverovať výkonom daňovej kontroly aj zamestnancov miestne nepríslušného správcu dane.

V tomto prípade ku dňu poverovania zamestnancov Daňového úradu Poprad výkonom daňovej kontroly nebola vznesená žiadna námietka zaujatosti proti zamestnancom vtedy miestne príslušného správcu dane (Stará Lubovňa) a nebol preto ústavne akceptovateľný dôvod k tomu, aby nemohli byť zamestnanci miestne príslušného správcu dane (Stará Lubovňa) poverení výkonom daňovej kontroly. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd v napadnutom rozhodnutí aj nesprávne odôvodňoval postup daňového úradu zásadou procesnej ekonómie, pretože práve naopak daňový úrad poverením zamestnancov Daňového úradu Poprad namiesto miestne príslušných zamestnancov v sídle sťažovateľa porušil túto zásadu. ...

Z ustálenej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu a ústavného súdu je zrejмый ten právny názor, že v prípade ak nie je vznesená námietka zaujatosti zamestnancov miestne príslušného správcu dane, niet ústavne súladného dôvodu na poverovanie výkonom daňovej kontroly zamestnancov miestne nepríslušného správcu dane.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

«1. Základné právo spoločnosti S. s. r. o. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky právoplatným uznesením (správne má byť „rozsudkom“, pozn.) Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 S/9/2012-105 zo dňa 15. februára 2013 porušené bolo.

2. Uznesenie (správne má byť „rozsudok“, pozn.) Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 3 S/9/2012-105 zo dňa 15. februára 2013, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej výške 269,58 €... na účet advokáta, JUDr. J. T... do 15 dní od právoplatnosti nálezu.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namieta, že rozsudkom krajského súdu č. k. 3 S 9/2012-105 z 15. februára 2013 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, pričom ústavný súd zistil, že porušenie toho istého základného práva v príčinnej súvislosti s tým istým rozsudkom krajského súdu sťažovateľka namieta aj v inom konaní vedenom na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 15072/2013.

Podľa § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak ústavný súd v tej istej veci koná.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je neprípustná, a preto ju po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. b) zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tých častiach sťažnosti, ktorými sa sťažovateľka domáhala ich priznania, už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. októbra 2013